

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA**

Kujawsko-Pomorskie Biuro
Planowania Przestrzennego i Regionalnego

SKŁADNICA MAP I PLANÓW

Nr ewidencyjny 1/2007/1/2001

Uchwała Nr 98/2000
Rady Gminy i Miasta Izbica Kujawska
z dnia 16 października 2000 r.

w sprawie: uchwalenia „**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO gminy i miasta IZBICA KUJAWSKA**”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. Nr 13 z 1996 r. poz. 74 z późniejszymi zmianami) oraz art. 6 ust. 6 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. Nr 15 poz. 139 z dnia 25 lutego 1999 roku z późniejszymi zmianami),

R A D A G M I N Y i M I A S T A
uchwała co następuje:

§ 1

Uchwała się „**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO gminy i miasta IZBICA KUJAWSKA**” określone w tekście studium stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały oraz przedstawione na rysunkach:

- gminy w skali 1: 10 000	- załącznik Nr 2
- gminy w skali 1: 25 000	- załącznik Nr 3
- gminy w skali 1: 2 000	- załącznik Nr 4

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Gminy i Miasta Izbica Kujawska.

§ 3

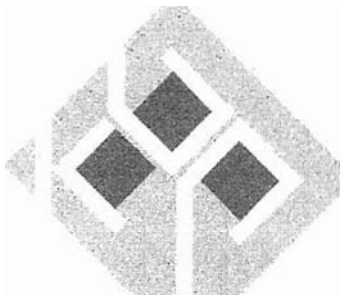
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i nie podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Przewodniczący
Rady Gminy i Miasta

Marian Lewandowski

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

07-800 Włocławek, Biłwary im. Mersz. J. Piłsudskiego 5B tel./fax (054) 231 55 13, 231 55 19, e-mail: plan.wlac@ssi.com.pl

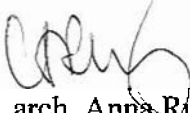
Pracownia Planów Miejsowych

Dyrektor Biura
Zastępca Dyrektora

- mgr inż. arch. Bogusław Stroszejn
- dr Zbigniew Brenda

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

Generalny projektant

- mgr inż. arch. Anna Rutkowska
uprawnienia Nr 527/88 ds. plan. miejsc.
Min. Gosp. Przestrz. i Budown.

Projektanci:

Środowisko
Rolnictwa
Infrastruktura
Komunikacja

- dr Zbigniew Brenda
- inż. Irena Cichocka
- mgr inż. Wiera Kulczyńska
- inż. Henryk Nencka

Asystenci projektanta:

- techn. bud. Elżbieta Figas
- techn. bud. Anna Połak

Opracowanie komputerowe:

- Ewa Birek
- techn. bud. Grażyna Wawrzonkowska

Rok wykonania: 1999 - 2000 r.

PRZEDSTAWICIELE WŁADZ GMINY I MIASTA

Rada Gminy i Miasta IZBICA KUJAWSKA

Przewodniczący Rady Gminy i Miasta - Marian Lewandowski
Z-ca Przewodniczący R.M. - Stefan Kropidłowski

Zarząd Gminy i Miasta IZBICA KUJAWSKA

Przewodniczący, Burmistrz - Marek Śledziński
Z-ca Burmistrza - Henryk Roszak
Członek Zarządu - Włodzimierz Kaczmarek
Członek Zarządu - Ryszard Śliwiński
Członek Zarządu - Sylwester Daszkowski
Członek Zarządu - Jan Zdziennicki
Członek Zarządu - Andrzej Koziński

Urząd Gminy - stała współpraca

Kierownik
Wydziału Inwestycyjnego - techn. Włodzimierz Biernacki

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	8
1.1. Cel opracowania studium	8
1.2. Wykaz opracowań składających się na diagnozę stanu istniejącego gminy i miasta Izbica Kujawska	9
1.2.1. Inwentaryzacja urbanistyczna - diagnoza stanu istniejącego – gminy i miasta Izbica Kujawska	9
1.2.2. Zagospodarowania obszarów rolnych gminy Izbica Kujawska	9
1.2.3. Środowisko biotyczne i abiotyczne gminy Izbica Kujawska	9
1.2.4. Infrastruktura techniczna gminy i miasta Izbica Kujawska	9
1.2.5. Komunikacja i transport gminy i miasta Izbica Kujawska	10
1.2.6. Środowisko kulturowe - Uwarunkowania dla ochrony dóbr kultury na obszarze gminy Izbica Kujawska	9
1.3. Wykaz opracowań pomocniczych	10
1.3.1. Granica polno leśna	10
1.4. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	10
1.4.1. Miejscowe plany zagospodarowania dla całej gminy i miasta	10
1.4.2. Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	10
2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA	11
2.1. Uwarunkowania wynikające z ustaleń decyzyjnych kraju i regionu	11
2.1.1. Decyzje i uchwały	11
2.1.2. Uwarunkowania krajowe i regionalne o charakterze decyzyjnym oraz postulatywne wynikające ze stanu zagospodarowania	11
2.2. Uwarunkowania społeczno - gospodarcze	12
2.2.1. Uwarunkowania społeczne	12
2.2.1.1. Uwarunkowania zewnętrzne	12
2.2.2. Uwarunkowania wewnętrzne	13
2.2.2.1. Demografia	13
2.2.2.1.1. Zaludnienie	13
2.2.2.1.2. Struktura ludności według płci	13
2.2.2.1.3. Struktura ludności według wieku	13
2.2.2.2. Ruch naturalny ludności	14
2.2.2.2.1. Przyrost naturalny	14
2.2.2.2.2. Migracje ludności	14
2.2.2.3. Zatrudnienie – rynek pracy	15
2.2.2.3.1. Aktywność zawodowa ludności	15
2.2.2.3.2. Bezrobocie	15
2.2.2.3.3. Podmioty gospodarki narodowej	15

2.2.2.4. Warunki mieszkaniowe	16
2.2.2.5. Infrastruktura społeczna	16
2.2.2.5.1. Oświata	16
2.2.2.5.2. Kultura	17
2.2.2.5.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	17
2.2.2.5.4. Sport i rekreacja	18
2.2.2.5.5. Turystyka i wypoczynek	18
2.3. Uwarunkowania kulturowe dla gminy i miasta Izbica Kujawska	18
2.3.1. Rys historyczny	18
2.3.1.1. Charakterystyka fizyczno - geograficzna terenu gminy	18
2.3.1.2. Dzieje historyczne z charakterystyką przynależności administracyjnej	19
2.3.1.3. Dzieje historyczne osadnictwa	22
2.3.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego (walory i zagrożenia)	23
2.3.2.1. Elementy dziedzictwa kulturowego o wartościach historycznych, które podlegają ochronie historycznej struktury przestrzennej.....	23
2.3.2.1.1. Wydzielone obszary, gdzie dominują elementy historycznej kompozycji przestrzennej i formy ich ochrony	23
2.3.2.1.2. Zespoły obiektów architektonicznych stanowiące elementy rozplanowania przestrzennego o wartościach kulturowych, które kształtują historyczną tożsamość wsi	24
2.3.2.2. Strefy obserwacji archeologicznych „OW”	31
2.3.3. Obiekty podlegające ochronie wpisane do rejestru zabytków	31
2.3.4. Obiekty planowane do wpisu do rejestru zabytków	32
2.3.5. Obiekty o wartościach kulturowych	32
2.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego	33
2.4.1. Uwarunkowania zewnętrzne	33
2.4.2. Uwarunkowania wewnętrzne	33
2.4.2.1. Powierzchnia ziemi	33
2.4.2.2. Surowce mineralne	33
2.4.2.3. Wody powierzchniowe	33
2.4.2.4. Wody podziemne	34
2.4.2.5. Uwarunkowania rolniczo - glebowe	10
2.4.2.6. Uwarunkowania klimatyczne	34
2.4.2.7. Krajobraz	35
2.4.3. Obszary i obiekty istotne dla funkcjonowania systemu ekologicznego gminy Izbica Kujawska	35
2.4.4. Stan i zagrożenia środowiska	38
2.4.4.1. Wody podziemne i powierzchniowe	38
2.4.4.2. Gleby	38
2.4.4.3. Szata roślinna	38
2.4.5. Przyrodnicze uwarunkowania dla rozwoju gminy Izbica Kujawska	39
2.4.5.1. Nieprawidłowości w gospodarowaniu zasobami przyrody	39
2.4.5.2. Bariery rozwoju	39

2.5. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Izbica Kujawska	39
2.5.1. Uwarunkowania zewnętrzne	39
2.5.2. Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju rolnictwa	42
2.5.2.1. Czynniki przyrodnicze warunkujące rozwój rolnictwa	10
2.5.2.2. Warunki pozaprzyrodnicze	42
2.5.2.2.1. Struktura agrarna, rozumiana jako forma własności	42
2.5.2.2.2. Mechanizacja rolnictwa	43
2.5.2.2.3. Zasoby siły roboczej	43
2.5.3. Bariery rozwoju rolnictwa Gminy Izbica Kujawska	45
2.5.3.1. Rzeźba terenu	45
2.5.3.2. Duży udział ludności związanej z rolnictwem w ogólnej liczbie ludności wiejskiej gminy	45
2.5.3.3. Wysokie bezrobocie w rolnictwie	45
2.5.3.4. Położenie gminy	45
2.5.3.5. Zbyt mała aktywność i przedsiębiorczość ludności wiejskiej	45
2.6. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu gminy i miasta Izbica Kujawska	46
2.6.1. Uwarunkowania zewnętrzne	46
2.6.2. Uwarunkowania wewnętrzne	47
2.6.2.1. Gospodarka wodno - ściekowa	47
2.6.2.2. Gospodarka ciepła	48
2.6.2.3. Telekomunikacja	48
2.6.3.4. Zaopatrzenie w gaz	48
2.6.3.5. Gospodarka odpadami	48
2.6.3.6. Gospodarka energetyczna	49
2.6.4. W n i o s k i	49
2.6.4.1. Uwarunkowania inspirujące rozwój	49
2.6.4.2. Uwarunkowania ograniczające rozwój	49
2.7. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania układu komunikacyjnego	52
2.7.1. Uwarunkowania zewnętrzne	52
2.7.2. Uwarunkowania wewnętrzne	55
2.7.2.1. Komunikacja drogowa	55
2.7.2.2. Komunikacja kolejowa	55
2.7.2.3. Elementy zaplecza technicznego motoryzacji	56
2.7.2.4. Komunikacja zbiorowa	56
2.7.3. Uwarunkowania inspirujące, bądź ograniczające rozwój	57
2.8. Przestrzenne uwarunkowania rozwoju	60
2.8.1. Progi rozwoju przestrzennego gminy	60
2.8.2. Ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy.	60
2.8.3. Preferencje rozwoju przestrzennego gminy.	61

2.8.4. Funkcje gminy	61
2.8.5. Struktura osadnicza gminy	61
3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA	62
3.1. Polityka przestrzenna gminy	62
3.2. Kierunki rozwoju społeczno - gospodarczego	63
3.3. Kierunki rozwoju gminy w aspekcie ochrony wartości kulturowych	63
3.4. Cele i kierunki gospodarowania zasobami przyrody gminy i miasta Izbica Kujawska	63
3.5. Kierunki gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną na obszarze gminy Izbica Kujawska	65
3.6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	66
3.6.1. Zaopatrzenie w wodę	66
3.6.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków	66
3.6.3. Zaopatrzenie w ciepło	66
3.6.4. Telekomunikacja	67
3.6.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną	67
3.6.6. Zaopatrzenie w gaz	67
3.7. Kierunki rozwoju systemu komunikacji	68
3.7.1. Strefa wiejska	68
3.7.1.1. Przyjmuje się następujące ustalenia	68
3.7.1.2. Elementy układu komunikacyjnego wymagające usprawnienia oraz modernizacji	68
3.7.2. Strefa miejska	69
3.7.2.1. Przyjmuje się następujące ustalenia:	69
3.7.2.2. Elementy układu wymagające usprawnienia oraz modernizacji	69
3.7.3. Kolej wąskotorowa	70
3.7.4. Komunikacja zbiorowa	70
4. OBSZARY WYMAGAJĄCE OPRACOWANIA PLANÓW MIEJSCOWYCH	71
4.1. Obszary wymagające opracowania planów miejscowych	71
4.2. Obszary, dla których zaleca się opracowanie planów miejscowych	72
5. WNIOSKI DO PLANÓW NADRZĘDNYCH	72

6. ZASADY GOSPODAROWANIA PRZESTRZENIĄ GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA	73
6.1. Zasady gospodarowania przestrzenią gminy w aspekcie ochrony wartości kulturowych	73
6.1.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków i planowane do wpisu	73
6.1.2. Obiekty o wartościach kulturowych do ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	73
6.1.3. Ustalenia konserwatorskich warunków zabudowy i zagospodarowania terenu .	74
6.2. Zasady gospodarowania przestrzenią w zakresie wprowadzania ład przestrzennego	75
6.3. Zasady gospodarowania zasobami przyrody gminy i miasta Izbica Kujawska	75
6.4. Zasady gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną gminy i miasta Izbica kujawska	76
6.5. Wybrane zasady funkcjonowania systemu komunikacyjnego	77
7. ASPEKTY OBRONNE	78
7.1 Sieć osadnicza	78
7.2. P r z e m y s ł	78
7.3. Komunikacja i transport	78
7.4. Infrastruktura techniczna	78
7.5. Infrastruktura społeczna	79

1. WSTĘP

1.1. Cel opracowania studium

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym wyróżnia 2 rodzaje obligatoryjnych opracowań planistycznych dotyczących zagospodarowania przestrzennego na szczeblu lokalnym.

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Studium opracowywane jest dla całego obszaru gminy w celu określenia polityki przestrzennej samorządu lokalnego z uwzględnieniem polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

Zadaniem studium jest określenie uwarunkowań oraz kierunków i zasad gospodarowania przestrzennego gminy, a także wyznaczenie obszarów, które będą objęte planami miejscowymi, ze względu na przepisy szczególne lub istniejące uwarunkowania. Studium ma służyć władzy lokalnej do koordynacji działań w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W sensie prawnym studium nie jest przepisem gminnym. Nie może być podstawą wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jest natomiast aktem kierownictwa wewnętrznego gminy. Działania organów gminy w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego muszą być zgodne z treścią studium.

1.2. Wykaz opracowań składających się na diagnozę stanu istniejącego gminy i miasta Izbica Kujawska

Na bazę diagnostyczną składają się następujące opracowania:

1.2.1. Inwentaryzacja urbanistyczna - diagnoza stanu istniejącego – gminy i miasta Izbica Kujawska

Dotycząca: inwentaryzacji zabudowy wg funkcji; demografii i zatrudnienia oraz wyposażenia w infrastrukturę społeczną.

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 gmina i 1:2000 miasto; opracowane przez zespół specjalistów: mgr inż. arch. Anna Rutkowska; mgr Jolanta Oszajc; techn. Elżbieta Figas.

1.2.2. Zagospodarowania obszarów rolnych gminy Izbica Kujawska

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 opracowane przez zespół specjalistów: inż. Irena Cichocka; techn. bud. Ewa Birek; techn. bud. Grażyna Wawrzonkowska.

1.2.3. Środowisko biotyczne i abiotyczne gminy Izbica Kujawska

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 opracowane przez zespół specjalistów: mgr Zbigniew Brenda; techn. Ewa Birek.

1.2.4. Infrastruktura techniczna gminy i miasta Izbica Kujawska

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 gmina i 1:2000 miasto; opracowane przez zespół specjalistów: mgr inż. Wiera Kulczyńska; mgr inż. Mirosław Kulczyński; techn. Maria-Jola Zalewska.

1.2.5. Komunikacja i transport gminy i miasta Izbica Kujawska

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 gmina i miasto 1:2000; opracowane przez zespół specjalistów: inż. Henryk Nencka; techn. Ewa Birek

1.2.6. Środowisko kulturowe - Uwarunkowania dla ochrony dóbr kultury na obszarze gm. Izbica Kujawska

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 opracowane przez zespół specjalistów: Olga Krut - Horonziak, Ewa Szulc.

1.3. Wykaz opracowań pomocniczych

1.3.1. Granica polno leśna

Część tekstową i mapy w skali 1:10 000 opracowane przez zespół specjalistów: Wojewódzkiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych we Włocławku.

1.4. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

1.4.1. Miejscowe plany zagospodarowania dla całej gminy i miasta

- **Miejscowy ogólny planu zagospodarowania przestrzennego gminy miasta IZBICA KUJ.** uchwalonego Uchwałą Nr XV/34/80 Rady Narodowej Gminy i Miasta w Izbicy Kuj. z dnia 28 kwietnia 1980 r. opublikowaną w Dz. Urz. Woj. Włocł. Nr 4 z dnia 01.06.1987 r. poz. 55,
- **Miejscowy szczegółowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa jednorodzinnego - osiedle „Bratkowo”** w Izbicy Kujawskiej uchwalony Uchwałą Nr 14/84 RN M i G w Izbicy Kujawskiej z dnia 14.12.1984 r.
- **Miejscowy plan szczegółowy zagospodarowania przestrzennego osiedla domków jednorodzinnych w m. Izbicy** – uchwalony Uchwałą Nr II/10/88 RN M i G w Izbicy Kujawskiej z dnia 30.09.1988 r. - Dz. Urz. Woj. Włocł. Nr 19 poz. 186 z dnia 25.10.1988 r.

1.4.2. Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

- **Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Izbica Kuj.** uchwalona Uchwałą Nr XXXI/162/93 R M i G w Izbicy Kujawskiej z dnia 17.08.1993 r. - Dz. Urz. Woj. Włocł. Nr 9 poz. 49 z dnia 25.08.1993 r.
- **Zmiana miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego miasta IZBICA KUJ.** w zakresie wprowadzenia funkcji usług handlu (targowisko miejskie) dla gruntu rolnego o nr ewid. 6/4 o pow. 7,72 ha przy ul. Polnej i Rolniczej, symbol planu przed zmianami 143 RL - symbol planu po zmianach 143₁UH uchwalona Uchwałą Nr XXI/102/96 R M i G w Izbicy Kujawskiej z dnia 22.10.1996 r. - Dz. Urz. Woj. Włocł. Nr 23 poz. 163 z dnia 03.12.1996 r.

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA IZBICA KUJAWSKA

2.1. Uwarunkowania wynikające z ustaleń decyzyjnych kraju i regionu

2.1.1. Decyzje i uchwały:

O ZNACZENIU KRAJOWYM

- **Surowce**

- Na terenie gminy występuje obszar zasobowy surowców podstawowych – złoża węgla brunatnego Mąkoszyn-Grochowiska zatwierdzone Decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25.04.1991 r. znak KZK/012/W/5836/90/91.

O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM

- **Środowisko naturalne**

- Obszar chronionego krajobrazu „Jezioro Modzerowskie” utworzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr XX/92/83 z dnia 15.06.1983 r. Dz. Urz. WRN Nr 3, poz. 22, Dz. Urz. Województwa Włocławskiego z 1992 r. Nr 12, poz. 52, Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 19 z 26.03.1999 r., poz. 117.
- Obszar objęty ochroną akustyczną – strefa ciszy „Jezioro Modzerowskie” na mocy Zarządzenia Wojewody Włocławskiego Nr 42/83 Dz. Urz. WRN Nr 3, poz. 24, Dz. Urz. Województwa Włocławskiego z 1990 r. Nr 24, poz. 222, Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 19 z 26.03.1999 r., poz. 117.

2.1.2. Uwarunkowania krajowe i regionalne o charakterze decyzyjnym oraz postulatywne wynikające ze stanu zagospodarowania

O ZNACZENIU KRAJOWYM

- **Elektroenergetyka**

Przez obszar gminy przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji GPZ Włocławek-GPZ Konin. Dla linii napowietrznych wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu pasem 80 m, w którym nie zaleca się stawiać budynków mieszkalnych. (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 listopada 1980 r. Dz. U. Nr 25, poz. 101).

- **Gazownictwo**

- Przez obszar gminy oraz południowo-zachodniej części miasta przebiega gazociąg wysokoprężny DN 500 Włocławek-Odolanów.
- Przez obszar gminy planowana jest druga nitka gazociągu Wysokoprężnego DN 1000 Gustorzyn-Odolanów.
- Przebieg gazociągu stwarza pewne ograniczenia lokalizacyjne nowych obiektów budowlanych. Nowe obiekty winny być usytuowane w odległości nie mniejszej niż odległość bezpieczna wyznaczona wg Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14.11.1995 r., poz. 686 (Dz. U. Nr 139 z dnia 7.12.1995 r.) dla gazociągów o ciśnieniu nominalnym od 2,5 ÷ 10 MPa.

Inne gazociągi

Rurociąg ropy naftowej „Przyjaźń” – Rosja – Niemcy.

Dla rurociągu tego wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 sierpnia 1996 r.,

poz. 576 (Dz.U. Nr 122 z dnia 16.10.1996 r.) w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.

Wzdłuż rurociągu ropy naftowej przebiega linia telekomunikacji międzynarodowej.

- **Komunikacja**

Na terenie gminy Izbica Kujawska nie występują drogi zaliczane do kategorii dróg krajowych.

O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM I REGIONALNYM

- **Komunikacja**

Drogi wojewódzkie przyjęto wg wykazu dróg krajowych i wojewódzkich – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu dróg krajowych i wojewódzkich – Dz. U. Nr 160 z dn. 28 grudnia 1998 r. Swój przebieg zaznaczają dwie drogi wojewódzkie, są to:

Nr 269 Szczerkowo-Izbica Kujawska-Chodecz-Choceń- Kowal

Nr 270 Brześć Kujawski-Izbica Kujawska-Koło

Drogi powiatowe o numerach:

46 752 Samszyce-Izbica Kujawska

46 938 Izbica Kujawska-Boniewo-Borzymie

46 939 Izbica Kujawska-Modzerowo

46 940 Izbica Kujawska-Nowa Wieś-Błenna

46 948 (Psary) granica województwa -Modzerowo - granica wojew. (Przedecz),

W wymienione zostały z dniem 01.01.1999 r. przekwalifikowane na drogi powiatowe.

Przez teren gminy Izbica Kujawska przebiega trasa linii kolejki wąskotorowej Smólsk-Przystronie. Umożliwia dojazd do Sompolna (poza granicą województwa) oraz poprzez Boniewo do Krośniewic.

2.2. Uwarunkowania społeczno - gospodarcze

Ważniejszymi czynnikami decydującymi o poziomie i jakości życia mieszkańców będą uwarunkowania demograficzne i wyposażenie w infrastrukturę społeczną.

2.2.1. Uwarunkowania społeczne

2.2.1.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Gmina miejsko-wiejska położona jest na skraju województwa kujawsko - pomorskiego, (przed reformą administracyjną kraju była również położona na skraju województwa wrocławskiego). Powiązania gminy Izbica Kujawska nadal są znaczne z miastem Wrocławkiem, w mniejszym zakresie z miastem Radziejowem.

W zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego:

- Wrocławek – licea ogólnokształcące, szkoły zawodowe, technika itp.
- Lubraniec – liceum ogólnokształcące, szkoła rolnicza
- Radziejów – liceum ogólnokształcące, szkoły zawodowe (mechaniczna, medyczna,) itp.

W zakresie szkolnictwa wyższego:

- Wrocławek – Wyższe szkoły zawodowe
- Toruń, Bydgoszcz, Łódź, - Uniwersytety, Politechniki, Akademie Medyczne, Akademia Rolniczo-Techniczne i inne.

W zakresie kultury:

- Włocławek, Toruń, Bydgoszcz, Łódź – muzea, kina, teatry, filharmonie itp.

W zakresie zdrowia i opieki społecznej:

- Włocławek, Bydgoszcz – szpitale specjalistyczne
- Wieniec, Ciechocinek, Inowrocław – szpitale uzdrowiskowe i uzdrowiska

Migracje codzienne:

- dojazdy do pracy – Lubraniec, Koło, Włocławek
- dojazdy do szkół – Lubraniec, Włocławek, Koło

2.2.2. Uwarunkowania wewnętrzne

2.2.2.1. Demografia

2.2.2.1.1. Zaludnienie

Z końcem 1998 r. gminę miejsko-wiejską Izbicę Kujawską zamieszkiwało 8145 osób, w tym w mieście 2699 i na wsi 5446 osób, a gęstość zaludnienia wynosiła odpowiednio gmina 62; miasto 1350 i wieś 42 osoby na km² powierzchni.

Przez ostatnie dziesięciolecie obserwuje się nieznaczny przyrost ludności miejskiej przy większej liczbie ubytku z terenów wiejskich. Z tego można wywnioskować ze obserwuje się migracje ludności poza teren gminy.

2.2.2.1.2. Struktura ludności według płci

Podstawową strukturą ludności jest struktura płci i wieku. Determinuje ona możliwości rozwoju biologicznego ludności, jej potencjalne walory intelektualno - produkcyjne.

Cechą charakterystyczną ludności gminy Izbica kujawska jest liczebna przewaga kobiet nad mężczyznami. Współczynnik feminizacji liczony ilością kobiet przypadających na 100 mężczyzn wynosi odpowiednio 104 gmina, 110 miasto, 101 wieś, przy średniej jego wartości dla gmin wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego wynoszącej 106, 110 dla miast i 99 dla wsi.

Współczynnik feminizacji w kolejnych latach wykazuje tendencję malejącą, co oznacza, że z każdym rokiem stopniowo wzrasta liczba mężczyzn w stosunku do liczby kobiet.

Dla porównania struktura płci ludności województwa kujawsko-pomorskiego charakteryzuje się lekką nadwyżką liczby kobiet (51,5%) w stosunku do liczby mężczyzn. W miastach obserwuje się znaczną przewagą kobiet, natomiast w powiatach ziemskich kobiety stanowią 50,7% ogółu ludności.

2.2.2.1.3. Struktura ludności według wieku

Wiek jest jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności wpływającym na przebieg procesów demograficznych. Z tego względu podział ludności na określone grupy wiekowe odgrywa pierwszoplanową rolę przy prowadzeniu wszelkich analiz demograficznych.

Struktura wieku ludności gminy w zestawieniu procentowym przedstawia się następująco – stan na koniec 1998 roku:

Wyszczególnienie	Gmina osób - %	miasto	wieś
Liczba ludności ogółem	8145 – 100%	2699	5446
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2321 – 28,5	789	1532
Ludność w wieku produkcyjnym	4412 – 54,2	1497	2915
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1412 – 17,3	413	999
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produk.	84,6	80,3	86,8

Proces zwiększania się udziału ludności w starszym wieku (65 lat i więcej) w stosunku do ogólnej liczby ludności gminy - to starzenie się określonej populacji. Wskaźnik starości demograficznej (60 lat i więcej) wynosi dla gminy Izbica 17,3%. Oznacza to stan zaawansowanej starości demograficznej. Występowanie wysokiego odsetka ludności w starszym wieku jest zjawiskiem niekorzystnym. Jednocześnie niski jest udział ludności w wieku produkcyjnym (54,2% gmina i 55,4 miasto).

W strukturze wiekowej województwa kujawsko-pomorskiego dominuje grupa ludności w wieku produkcyjnym 59,7%, w gminie Izbica 54,2%. Bardzo wysoki jest udział ludności starszej (wiek poprodukcyjny) 17,3%, województwo 13,2%. Podobnie w przypadku ilości dzieci i młodzieży (wiek przedprodukcyjny) 28,5%, województwo 27,1%.

2.2.2.2. Ruch naturalny ludności

Na kształtowanie się struktury demograficznej w istotny sposób wpływa ruch naturalny ludności oraz relacje zachodzące między jego elementami.

2.2.2.2.1. Przyrost naturalny

W ujęciu uwzględniającym zmiany ludności ogółem miernik urodzeń na 1.000 mieszkańców zmniejszył się z wielkości +4 (1994 r.) do wielkości +1,7 ogółem dla gminy na koniec 1998 r. (miasto –1,8, wieś +3,4).

W roku 1998 w gminie Izbica Kujawska zarejestrowano 99 zgonów, zaś urodzeń żywych 113. Wielkość przyrostu naturalnego przez ostatnie dziesięć lat w gminie była zróżnicowana od dodatniej w 1990 r. po ujemne w 1995 r. i ostatnie dane na koniec 1998 r. wykazują znowu liczby dodatnie.

2.2.2.2.2. Migracje ludności

Kolejny czynnik obrazujący tendencje demograficzne na danym obszarze to saldo migracji.

Przez ostatnie dziesięć lat odnotowuje się ujemne saldo migracji zarówno dla miasta jak i terenów wiejskich. Oznaczało to stopniowy ubytek ludności z terenu gminy. Wielkości tych liczb ulegają różnym wahaniom w poszczególnych latach. Dla miasta wielkość salda migracji ostatnio wynosiła +25, dla wsi –40, co w efekcie dla gminy mamy –15.

Należy zaznaczyć, że więcej osób ubywało ze wsi by migrować do miast.

2.2.2.3. Zatrudnienie – rynek pracy

2.2.2.3.1. Aktywność zawodowa ludności

Najprostszym miernikiem stopnia aktywności zawodowej ludności jest proporcja osób czynnych zawodowo do ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym, która jest wręcz nie możliwa do ustalenia.

Dane WUS uwzględniają jedynie zatrudnienie poza rolnictwem oraz bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w których liczba pracujących nie przekracza 5 osób. I tak stan ww. zatrudnienia na 30 IX 1998 r. przedstawia się następująco:

Gmina	- 762
Miasto	- 555
Wieś	- 207

2.2.2.3.2. Bezrobocie

Przebudowa systemów gospodarczych tak państwa, jak i jednostkowych podmiotów gospodarczych, przywróciła klasyczne kryteria oceny działalności gospodarczej weryfikowanej przez rynek. W następstwie powyższego wystąpiła ekonomicznie zdeterminowana racjonalizacja zatrudnienia. Podstawowym przejawem dostrajania się gospodarki województwa do nowych warunków funkcjonowania była zmiana stanu zatrudnienia i ujawnienie znaczących nadwyżek siły roboczej - ukazanie bezrobocia.

Liczba bezrobotnych na koniec 1998 r. wynosiła:

	Ogółem	kobiety	bez pracy powyżej 13 miesięcy	w wieku do 24 lat	bez zasiłku
Gmina	481	243	232	189	380
Miasto	342	161	167	122	276
Wieś	139	82	65	67	104

% udział bezrobotnych w liczbie

ludności w wieku produkcyjnym – gmina – 10,9 miasto – 22,8 wieś – 4,8

Dużym zagrożeniem jest fakt iż większość bezrobotnych to ludzie z wykształceniem podstawowym i duże bezrobocie wśród ludzi młodych.

Oprócz bezrobocia jawnego w obszarach wiejskich występuje bezrobocie ukryte, którego wielkość jest czterokrotnie wyższa od bezrobocia jawnego.

2.2.2.3.3. Podmioty gospodarki narodowej

	ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny	zakłady osób fizycznych razem i o liczbie pracujących			
				do 5	6-20	21-100	
gmina	392	19	373	360	346	11	3
miasto	257	12	245	236	227	7	2
wieś	135	7	124	124	119	4	1

(zakładów większych powyżej 100 osób zatrudnionych brak)

2.2.2.4. Warunki mieszkaniowe

Warunki mieszkaniowe obrazują trzy zasadnicze wskaźniki tj.:

- 1) Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na osobę w m²
z badań z ostatniego dziesięciolecia wynika że powierzchnia użytkowa mieszkań ulegała systematycznemu zwiększeniu by na koniec okresu badanego osiągnąć liczbę 17,8 m².
- 2) Przeciętna liczba osób na jedno mieszkanie
z badań z ostatniego dziesięciolecia wynika że liczba osób na jedno mieszkanie ulegała systematycznemu zmniejszeniu by na koniec okresu badanego osiągnąć liczby dla gminy 3,35 osób, miasta 2,77.
- 3) Przeciętna liczba osób na izbę
z badań z ostatniego dziesięciolecia wynika że liczba osób na jedną izbę ulegała systematycznemu zmniejszeniu by na koniec okresu badanego osiągnąć liczby dla gminy 1,07 osoby, miasta 0,85.

Zjawiska te obserwuje się przy spowolnionym ruchu budowlanym zarówno w mieście jak i na terenach wiejskich w ostatnich latach badanego okresu.

2.2.2.5. Infrastruktura społeczna

2.2.2.5.1. Oświata

Wychowanie przedszkolne

Na terenie wiejskim przedszkoli brak. Istniejące przedszkole w mieście na 60 miejsc i 9 oddziałów przedszkolnych przy 8 szkołach podstawowych w pełni zaspakajają potrzeby w tym zakresie.

Szkolnictwo podstawowe

Na terenie miasta mamy dwie szkoły podstawowe i na terenie wiejskim 4 szkoły podstawowe pełne i dwie niepełne.

Ostatnie dane WUS na temat szkół – stan na początek roku szkolnego:

	Szkoły	uczniów	oddziały	pomieszczenia do nauki	nauczyciele
Gmina	8	1073	58	62	81
Miasto	2	779	34	29	46
Wieś	6	294	24	33	35

Wskaźniki świadczące o poziomie szkół w stosunku do danych wojewódzkich

	Liczba uczniów na:	
	Oddział	1 nauczyciela
Województwo	22	15
Miasta	25	16
Wieś	18	13
gmina Izbica Kuj.	19	13
Miasto	23	17
Wieś	12	8

Szkolnictwo średnie

Na terenach wiejskich nie ma szkół średnich. W mieście funkcjonuje Zespół Szkół w skład, którego wchodzi Liceum Ogólnokształcące (ca 320 uczni) i Szkoła Rolnicza (80 uczni). Na terenie gminy mamy młodzieży 15-17 lat w liczbie 251 osób. Wobec tego uczniowie w tych szkołach to również młodzież z terenów sąsiednich gmin.

Po reformie oświaty stan szkolnictwa przedstawia się następująco:

- szkoły podstawowe zlikwidowane w Mchówku, Skarbanowie i Nowej Wsi
- pozostały szkoły podstawowe w Błennie, Szczkowie, Sobierajewie i w mieście Izbica Kujawska szkoły Nr 1 Nr 2.
- powstały Gimnazja w mieście Izbica Kujawska na bazie szkoły Nr 2 i oddział w Błennie.

2.2.2.5.2. Kultura

O poziomie kulturalnym mieszkańców świadczą biblioteki i czytelnictwo.

Bibl. i filie	punkty bibl.	Księgozbiór W woluminach na 1000M	Czytelnicy wypoż. na 1 cz.
Wojew. -		- 3687	- 21
Miasta -		- 3579	- 21
Wieś -		- 3866	- 21
Gmina - 2	x	- 32390	- 3977
Miasto - 1	x	- 21623	- 8011
Wieś - 1	x	- 10767	- 1977
			- 1134
			- 943
			- 191
			- 29
			- 28
			- 34

2.2.2.5.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Głównym lokalnym ośrodkiem obsługi w zakresie służby zdrowia pełni miasto Izbica Kujawska z Przychodnią Rejonową ZOZ i trzema aptekami. Natomiast na terenie wiejskim mamy jeden ośrodek zdrowia (Błenna).

O poziomie usług medycznych świadczy personel służby zdrowie wskaźnikowo obliczony na 10 tysięcy mieszkańców, dane podano porównywalnie dla całego województwa kujawsko pomorskiego (stan na 31.XII.1998 r.).

	Lekarze	lek. dent.	farmaceuci	pielęgniarki	położne
Województwo	- 17,7	- 3,3	- 4,0	- 48,2	- 7,0
Miasta	- 26,5	- 4,4	- 5,8	- 72,7	- 10,5
Wieś	- 3,1	- 1,5	- 1,1	- 7,6	- 1,2
Gmina	- 3,7	- 2,5	- 3,7	- 11,1	- 2,5
Miasto	- 11,1	- 7,4	- 7,4	- 29,6	- 7,4
Wieś	- x	- x	- x	- 1,8	- x

W liczbach bezwzględnych personel służby zdrowia przedstawia się następująco:

Gmina	- 3	- 2	- 3	- 9	- 2
Miasto	- 3	- 2	- 3	- 8	- 2
Wieś	- x	- x	- x	- 1	- x

Opieka społeczna

Na terenie gminy zamieszkuje 1412 osób w wieku poprodukcyjnym. Na terenie miasta i gminy nie ma żadnej placówki dla tej grupy osób. Najbliższa placówka tego typu jest w mieście Włocławku, następnie w Piotrkowie Kuj., Zakrzewie i w gm. Wielgie.

Norma mówi o 10 miejscach na 1000M, potrzeby byłyby 54 miejsca dla gminy i 28 dla miasta – łącznie 82 miejsca.

.5.4. Sport i rekreacja

Zaplecze sportowo rekreacyjne gminy i miasta stanowią;

- boiska sportowe i sale gimnastyczne przyszkolne – m. Izbica Kuj, Blenna
- same boiska sportowe przyszkolne – Mchówek, Świszewy, Szczkowo

Ponad to w mieście mamy stadion sportowy MKS Kujawianka również przy Szkole Podstawowej Nr 1.

Wobec powyższego można by stwierdzić, że brak odpowiedniego zaplecza w tym zakresie.

2.2.2.5.5. Turystyka i wypoczynek

Stan istniejący bazy turystycznej opisano w części inwentaryzacji urbanistycznej i na tej podstawie można stwierdzić, że występują tutaj następujące rodzaje turystyki, które mające szanse rozwoju:

Turystyka krajoznawcza w oparciu o istniejące zabytki (zarówno obiekty sakralne i inne murowane ale również o unikatowe grobowce prasłowiańskie – Wietrzychowice i Gaj) i szlak turystyczny (Szlak Powstania Styczniowego na Kujawach)

Turystyka pobytowa zarówno w postaci istniejących Ośrodków Wypoczynkowych Zakładowych (Świętosławicach), terenów indywidualnej zabudowy letniskowej (Modzerowo - nad jeziorem Modzerowskim - Długimi, Świętosławice – nad jeziorem Brdowskim oraz okolice wsi Blenna nad jeziorem Karaśnia) i pól namiotowych, ale również w postaci tzw. „agroturystyki” czyli kwater dla turystów w przystosowanych do tego celu zagrodach na obszarze całej gminy a szczególnie we wyznaczonych wsiach o funkcji mieszkalno - turystycznych tj. Modzerowie i Świętosławicach.

2.3. Uwarunkowania kulturowe dla gminy i miasta Izbica Kujawska

2.3.1. Rys historyczny

2.3.1.1. Charakterystyka fizyczno - geograficzna terenu gminy

Gmina Izbica Kujawska położona jest w południowej części województwa kujawsko - pomorskiego w obrębie południowego krańca Pojezierza Kujawskiego, przy historycznym trakcie z Włocławka do Koła i Kalisza.

Obszar gminy Izbica Kujawska z punktu widzenia regionalizacji geomorfologicznej należy do Pojezierza Kujawskiego. Jest to teren o stosunkowo dobrze zachowanej postglacjalnej morfologii terenu, w obrębie którego występują cztery duże systemy jeziorne: jeziora Długiego, Modzerowskiego, Komorowskiego oraz jeziora Brdowskiego, które łączy kilka słabo obecnie zachowanych cieków.

Całkowitą pierwotną powierzchnię zbiorników wodnych można odczytać w formie rozległych podtopionych łąk.

Młodoglacjalna strefa rzeźby pagórkowatej badanego obszaru charakteryzuje się licznymi pagórkami i zróżnicowanej wielkości zagłębieniami bezodpływowymi, częściowo wypełnionymi wodami lub torfowiskami. Obszar zbudowany jest z glin zwałowych, miejscami z piasków z głazami akumulacji lodowcowej oraz z torfów, piasków i mułków rzecznych w podmokłych dolinach. Gleby obszaru wytworzone zostały z piasków gliniastych i słabogliniastych.

1.2. Dzieje historyczne z charakterystyką przynależności administracyjnej

Pierwsze wzmianki o Izbicy pochodzą z XI w., gdy Izbica – wówczas wieś – należała do rodu Awdańców. Jan Długosz w swej kronice wzmiankował Izbicę przed 1124 r. Awdańcom przypisuje się założenie w Izbicy parafii w XIII w., przy czym Izbica była już wówczas wymieniana jako miasto szlacheckie.

Obszar gminy związany jest historycznie z Kujawami, które wyodrębniły się w osobne księstwo w 1194 r. początkowo ze stolicą we Włocławku następnie w Inowrocławiu. W wyniku rozbicia dzielnicowego na przełomie XII/XIII w. ziemie te znalazły się pod panowaniem Władysława Łokietka. Wiek XIII i początek XIV to okres rozwoju regionu a także okres licznych niepokojów wewnętrznych i zewnętrznych, w dużym stopniu związanych z osiedlonymi w Ziemi Chełmińskiej Krzyżakami. Konflikty z Krzyżakami doprowadziły do wojny polsko - krzyżackiej w latach 1327 - 1332, w wyniku której doszło do przejściowego opanowania Kujaw przez Krzyżaków, przy jednoczesnym totalnym zniszczeniu całej prowincji. Kujawy powróciły do Korony dopiero w wyniku pokoju zawartego w 1343 r. w Kaliszu.

Druga połowa XIV w. była okresem nie tylko likwidacji zniszczeń wojennych lecz i szybkiego rozwoju społeczno - ekonomicznego całego obszaru. Znalazło to również odzwierciedlenie w Izbicy Kujawskiej, gdy w roku 1394 (1391) ówczesny właściciel Izbicy Maciej uzyskał od króla Władysława Jagiełły akt lokacyjny miasta na prawie magdeburskim.

W 1472 r. dobra izbickie obejmujące miasto Izbica Kujawska i wsie: Krzywa Wieś, Nowa Wieś i Sokołowo w powiecie przedeckim nabył od Małgorzaty córki Materny z Pakości za 100 kop groszy Andrzej Kretkowski h. Dołęga. Andrzej Kretkowski był kasztelanem kruszwickim w latach 1453 – 54, kasztelanem brzesko – kujawskim w latach 1457 – 74, od 1476 r. wojewodą inowrocławskim a następnie wojewodą brzesko – kujawskim. Jego brat Wojciech (student uniwersytetu krakowskiego w 1459 r.) był wówczas w Izbicy plebanem. W latach 1480 – 1520 Izbica była własnością Mikołaja Kretkowskiego syna Andrzeja. W 1497 r. król skonfiskował Izbicę Kretkowskiemu i darował ją Leszczyńskiemu.

Na początku XVI w. Izbica Kujawska była w posiadaniu Mikołaja Kretkowskiego h. Dołęga wojewody inowrocławskiego, później wojewody brzeskiego, syna Andrzeja Kretkowskiego i Katarzyny Odrowążówny ze Sprowy. W 1542 r. dziedzicem Izbicy był Sylwester Kretkowski najstarszy syn Mikołaja wojewody brzeskiego wnuk Andrzeja. W 1563 r. właścicielem miasta był Lasota lub S. Kretkowski.

W 1591 r. Izbicę nabył Jerzy hr. z Łabieszyna Latałski h. Prawdzic wojewodzie poznański. W 1598 r. Jerzy Latałski sprzedał Izbicę Stanisławowi hr. z Łabieszyna. Ten z kolei sprzedał Izbicę w 1599 r. Czosnkowskiemu.

W 1595 r. miasto Izbica Kujawska otrzymało przywilej erekcyjny.

Kryzys I połowy XVII w., na który następnie nałożyły się zniszczenia wojenne przede wszystkim związane ze szwedzkim "potopem", wojny z Zakonem i skutki rozejmu Lubomirskiego, spowodowały zubożenie i wyludnienie Kujaw. W 1634 r. Izbica była miastem parafialnym w dekanacie izbickim ze 112 dymami. W mieście odnotowano wówczas 22 rzemieślników i 5 przekupniów. Już jednak w 1662 r. w mieście Izbicy było 9 dymów, natomiast we wsi Izbica zwanej wówczas Izbica Zagrodnicza było 5 dymów.

W 1674 r. miasto liczyło 100 mieszkańców w tym 8 Żydów, w probostwie był proboszcz, wikary i rektor szkoły. Folwark zamieszkiwało 6 osób pochodzenia szlacheckiego i 13 osób pochodzenia plebejskiego, natomiast we wsi Izbica Zagrodnicza mieszkało 18 osób pochodzenia plebejskiego.

Kolejne zniszczenia terenu przyniosły pierwsze lata XVIII w. związane z przemarszem przez teren Kujaw wojsk polskich, szwedzkich, saskich, rosyjskich, związanych z toczoną wojną północną. W 1707 r. Kozacy zdobyli Włocławek i dokonali spustoszenia okolic. Po 1710 r. sytuacja polityczna kraju zaczęła się normować i przez 60 lat Kujawy przeżywały względny spokój. Jednak ogólny brak stabilizacji politycznej kraju i wydarzenia związane z konfederacją barską doprowadziły do wkroczenia na Kujawy wojsk pruskich i I rozbioru, w wyniku którego omawiany obszar znalazł się na granicy Państwa Polskiego przy równoczesnym zajęciu przez Prusy woj. inowrocławskiego i części Kujaw związanych z Kruszwicą. W 1 poł. XVIII w. Izbica należała do Skarbków. W 1744 r. Jan Skarbak h. Abdank kasztelan inowrocławski syn wojewody Łęczyckiego Franciszka odkupił od swoich braci Władysława i Wojciecha ich części leżące w pow. przedeckim dóbr izbiickich tj. miasto Izbicę, 6 wsi i dwa młyny.

W 1754 r. na mocy przywileju Augusta III dziedzic Izbicy Skarbak założył tzw. nowe miasto (dla odróżnienia od dotychczasowego – starego miasta) nazwane Nową Izbicą. Nowa Izbica położona była na wschód od starego miasta, faktycznie jednak stanowiła z nim jeden organizm społeczny i gospodarczy. W tym okresie stare miasto liczyło 53 dymy. Przywilejem Augusta III Izbica była zwolniona z podatków oprócz pogłównego, miała prawo organizować targi i jarmarki. Miasto otrzymało prawo magdeburskie oraz samorząd z burmistrzem. Rozbudowa miasta dokonana wówczas przez Skarbka uważana była za wzorową, co podkreślił w 1765 r. sejmik radziejowski, zwalniając Izbicę z czopowego. Po śmierci Jana Skarbka w 1772 r. Izbicę odziedziczył Kasper Skarbak. Synem Kaspra Skarbka i jego żony Ludwiki z Fengerów był Fryderyk Florian Skarbak znany ekonomista, historyk, powieścio- i dramatopisarz, pamiętnikarz, działacz społeczny. Fryderyk Florian Skarbak kształcił się pod nadzorem Mikołaja Chopina (trzymał potem do chrztu jego syna Fryderyka).

W 1779 r. Izbica posiadała 472 mieszkańców w tym 29 katolików i 145 Żydów. W tym okresie w nowym mieście było 13 dymów, natomiast we wsi Izbica Zagrodnicza 26 dymów.

W 1789 r. właścicielem miasta był hrabia Skarbak. /12.1/ Natomiast według Boruckiego w 1789 r. Izbica była własnością Augustyna Słubickiego generała Wojska Polskiego ożenionego ze Zboińską, która w posagu wniosła Izbicę. Augustyn Słubicki miał dwie córki: Marię – żonę Mieczysława Hrabiego Miączyńskiego oraz Joannę – żonę Witolda Mniewskiego.

W 1793 r. w Starej i Nowej Izbicy mieszkało 429 osób w tym 182 Żydów. W tym okresie w Izbicy Nowej były 22 dymy.

W wyniku II rozbioru Kujawy znalazły się w granicach Prus Południowych podporządkowanych departamentowi w Piotrkowie Trybunalskim z wyodrębnionymi powiatami w Brześciu, Radziejowie i Kowalu.

Po III rozbiorze na mocy nowych podziałów administracyjnych tereny gminy znalazły się w zaborze rosyjskim.

Okolo 1825 r. dziedzicem Izbicy był generał Augustyn Słubicki. Augustyn Słubicki był generałem napoleońskim, posłem do Sejmu Królestwa Polskiego. Izbica zawdzięcza mu regulację placów i ulic wg planów geometry Marzankiewicza. Regulacja miasta była związana z próbą ożywienia życia gospodarczego w mieście. W tym celu Augustyn Słubicki sprowadził do Izbicy 88 niemieckich sukienników i 5 postrzygaczy. Niestety osadnicy rozpieczęli się i przemysł ten upadł. Podupadło również miasto.

W 1827 r. Izbica liczyła 133 dymy i 1370 mieszkańców.

Okolo 1850 r. Izbica była własnością Mieczysława hr. Miączyńskiego i Marii ze Stubickich Miączyńskiej.

W 1858 r. w mieście było 7 szynków.

W 1861 r. było 135 dymów i 2127 mieszkańców, w tej liczbie 316 ewangelików i 141 Żydów. W tym okresie było w mieście 15 warsztatów sukienniczych produkujących grube sukno za sumę 50 000 rs.

Szczególne znaczenie w historii miasta miało powstanie styczniowe. 10 lutego 1863 r. niedaleko miasta pod wsią Ciepłiny oddział powstańców Kazimierza Mielęckiego stoczył nie rozstrzygniętą bitwę z oddziałem rosyjskim. Była to pierwsza bitwa na Kujawach w tym powstaniu. Następne miesiące to kolejne przemarsze oddziałów powstańczych Edmunda Calliera i Younga de Blankenheima oraz stoczone bitwy i potyczki pod Brdowem, Pasieką i w samej Izbicy.

1/13 stycznia 1867 r. na podstawie ukazu carskiego miasto Izbicę włączono do utworzonej guberni kaliskiej powiatu kolskiego. W tym okresie miasto posiadało 200 domów i 3200 mieszkańców. Tego samego roku pod pretekstem reformy administracyjnej przeprowadzonej przez władze rosyjskie a faktycznie za udział w powstaniu, Izbicę pozbawiono praw miejskich. W efekcie tego Izbica została osadą z siedzibą gminy i sądu gminnego. Mimo, iż wprowadzone zmiany miały charakter represji za udział w powstaniu, przyczyniły się do rozwoju gospodarczego. W tym okresie powstały nowe warsztaty sukiennicze, fabryka octu i tasiemek.

Kolejna reforma przeprowadzona była po upadku powstania styczniowego, w efekcie czego tereny obecnej gminy znalazły się w obrębie guberni warszawskiej.

W 1881 r. obszar miasta obejmował 6049 mórg. W 1882 r. w Izbicy było 171 dymów i 3067 mieszkańców w tym 1567 katolików, 1413 Żydów, 86 ewangelików i 1 wyznania prawosławnego. Dane te wskazują, iż na przestrzeni około 20 lat ludność Izbicy zwiększyła się o 1/3, przy czym przybyło Żydów, których liczebność zrównała się prawie z ludnością polską. Dobra Izbica obejmowały wówczas: miasto Izbica z przyległościami: Zagrodnica, Komorów, Wólka, Pasieka, Sokółów, Szlzew, Grochowiska, Tymin i Długie, Modzerów z przyległościami: Korzecznik, Smielnik, Smielniczek, Stypień, nomenklatury - kolonie: Budy Ciepłińskie, Lelechow, Kolisz, Lucynowo, Joasin, Zdzisławin, Józefowo Izbićkie, Słubin, Mieczysławowo, Orgieleszczak, Góry, Zagrodnica, osada Libnerówka i folwark Wólka Komorowska. Ogólnie majątek obejmował wówczas 6810 mórg, w tym folwark Zagrodnica obejmował grunty orne i ogrody o powierzchni 730 mórg, łąk 139 mórg, pastwisk 203 morgi, wód 22 morgi, lasu 6 mórg, nieużytków i placów 95 mórg – razem 1195 mórg. W majątku było 16 budynków murowanych i 9 drewnianych. Stosowano płodozmian 14 polowy.

W 1915 r. Kujawy znalazły się w obrębie General - Gubernatorstwa Warszawskiego. Na uwagę zasługuje opis Izbicy z początku XX w. przedstawiony przez L. De Vermon Jacquesa, który napisał: "Obecnie rzemiosła stoją na niskim poziomie. Handel w rękach Żydów, których jest tu około 2500. Chrześcijanie nie odznaczają się energią, drzemają w apatii. O żadnych instytucjach tu nie słychać. Miasteczko ma wygląd brudny a ponieważ jest nie zabrukowane, nie tylko więc błota nie brakuje ale i stan sanitarny nieświeży (...). W osadzie istnieje urząd i sąd gminny, szkoły początkowe, synagoga i stacja pocztowa. Mieszka tu stale dwóch lekarzy. Handel nie może się rozwijać należycie z powodu braku odpowiedniej komunikacji. Jarmarków sześć" /12.4/ Opis ten wskazuje, iż w okresie tym Izbica pozostawała na niskim poziomie gospodarczym. Jedyne poważniejsze inwestycje z tego okresu to dobudowa kaplicy do miejscowego kościoła w 1906 r. fundacji Wodzińskich oraz budowa kościoła ewangelickiego w 1912 r.

Do czasu I wojny światowej przez Izbicę przejeżdżał dyliżans konny kursujący na trasie Włocławek – Koło.

W okresie I wojny światowej tereny gminy były podporządkowane komendanturze wojskowej w Kole. W tym okresie w Izbicy były 64 sklepy w tym 23 kolonialne, 13 z łokciowizną i galanterią, 3 spożywcze i 3 obuwnicze, było 5 piekarni, 5 sklepów mięsnych, 1 cukiernia i 2 restauracje. Potrzeby militarne okupanta sprawiły, iż wybudowano wówczas kolejkę wąskotorową, łączącą Włocławek z Kołem i Sompolnem a także podjęto budowę drogi brukowanej łączącej Włocławek z Kołem. W ramach restrykcji na chłopów nałożono obowiązek dostarczania dużych ilości zboża dla wojska, nakazano zamknięcie młynów i wiatraków znajdujących się w Izbicy i okolicy. Pod koniec wojny Izbica liczyła 4800 mieszkańców w tym 3025 Żydów.

W 1918 r. Izbica odzyskała prawa miejskie. W wyniku wprowadzonych zmian administracyjnych gmina Izbica Kujawska wraz z całym powiatem kolskim weszła w skład województwa łódzkiego. Zgodnie z obowiązującymi wówczas dekretemi Naczelnika Państwa z 1918 i 1919 r. władzę w gminie sprawował samorząd z Radą Gminną. Organem wykonawczym był Zarząd gminy z wójtem i ławnikami. Administrację gminy stanowili ponadto: podwójci, sekretarze, dwaj pomocnicy oraz instruktor rolny

Nowe zmiany administracyjne nastąpiły w 1937 r., kiedy Izbica z całym powiatem włączona została do województwa poznańskiego.

W 1975 r. tereny gminy Izbica Kujawska włączono do woj. włocławskiego, natomiast w 1999 r. wraz z powiatem włocławskim do woj. kujawsko - pomorskiego

2.3.1.3. Dzieje historyczne osadnictwa

Tereny gminy charakteryzują się intensywnym osadnictwem pradziejowym począwszy od epoki kamienia, poprzez okres neolitu i epokę brązu po średniowieczne i nowożytnie obiekty osadnicze. Biorąc pod uwagę ilość punktów osadniczych i ich skupiska wyróżnić można na obszarze gminy Izbica Kujawska cztery strefy osadnicze :

strefa pierwsza - obejmuje okolice Izbicy Kujawskiej w kierunku południowo-wschodnim na linii Izbica Kujawska - Józefowo - Sokołowo - zachodnie brzegi doliny jeziora Komorowskiego (zwanego też Chotelskim);

strefa druga - obejmuje północno-wschodnie i północno-zachodnie krańce jeziora Długiego;

strefa trzecia - obejmuje południowo-wschodnie okolice jeziora Modzerowskiego

strefa czwarta - obejmuje tereny Mchówka i Zagrodniczy.

Wyjątkowo bogate jest osadnictwo ze starszej epoki kamienia, z której zanotowano 26 stanowisk archeologicznych, w tym kompleks wokół Pasieki - 98 (78), 97 (77), 111 (91); Mieczysławowa - 178 (64), 183 (32), 187 (28), 189 (24); Modzerowa - 264 (4), 265 (5), 266 (6) jak i Chociszewa - 203 (46), 204 (47) gdzie zanotowano relikty osadnicze ze schyłkowego paleolitu i mezolitu.

Okres neolitu przyniósł kilkadziesiąt stanowisk archeologicznych począwszy od pierwszych kultur osadniczych jak osada kultury ceramiki wstęgowej rytej w Pasiece - 96 (76) po eksplozję osadnictwa kultury pucharów lejkowatych z tak cennymi relikwiami : jak cmentarzyska z grobami megalitycznymi w Gaju - 173 (8) i Wietrzychowicach - 250 (18), które ze względu na swoją wartość ustanowione zostały rezerwatami wpisanymi do rejestru zabytków oraz osady w Pasiece - 96 (76), 110 (90), 113 (13), 115 (95); i w Długim - 222 (23).

Schyłkowy neolit reprezentują np. osady z Józefowa - 44 (18); Kazimierowa - 65 (40), 68 (43), 81 (55); Pasieki - 110 (90), 115 (95).

Epoka brązu przyniosła interesujące poznawczo relikty osadnictwa począwszy od najwcześniejszych kultur jak np. ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej w Kazimierowie - 70 (45) po liczne ślady kultury huzyckiej jak np. cmentarzyska : w Pasiece - 91 (71); Długiem - 222 (23); w Chociszewie - 202 (53) wpisanym do rejestru zabytków, oraz osady np.: w Pasiece - 96 (76), 98 (78); Długiem - 216 (17).

Epoka żelaza to przede wszystkim osady kultury przeworskiej głównie z okresu rzymskiego np.: stanowisko w Pasiece - 98 (78); w Kolonii Grochowiska - 294 (16); w Grochowiskach - 315 (36).

Bardzo interesujące badawczo jest osadnictwo wczesnośredniowieczne reprezentowane przez osady w : Ślazierwie - 14 (86); Tymieniu - 189 (24); Długiem - 214 (15); kompleks osadniczy z VIII-IX wieku w Mchówku, w skład którego wchodzi gród wpisany do rejestru zabytków i osada podgrodowa; osada z VIII wieku w Kolonii Grochowiskach - 294 (16); w Grochowiskach - 313 (35) jak i osadnictwo średniowieczne na czele z relikdami XIV wiecznego drewnianego dworu wieżowego na kopcu w Modzerowie - 270 (10) związanego z rodem Awdańców, funkcjonującego aż do naszych czasów i ze względu na swoją wartość poznawczą wpisany został do rejestru zabytków.

Do interesujących należy również osada z XVI-XVIII wieku w Mchówku - 286 (8) jak i odkrycie lodowni z XIX wieku w Modzerowie - 290 (12).

Ogólnie stopień zachowania stanowisk archeologicznych występujących na obszarze gminy Izbica Kujawska uznać należy za średni.

Najbardziej zagrożone są tzw. grodziska, wobec których należy podjąć działania wyłączone je spod własności prywatnej i przejęcie ich przez Gminę.

2.3.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego (walory i zagrożenia)

2.3.2.1. Elementy dziedzictwa kulturowego o wartościach historycznych, które podlegają ochronie historycznej struktury przestrzennej

2.3.2.1.1. Wydzielone obszary, gdzie dominują elementy historycznej kompozycji przestrzennej i formy ich ochrony

Krajobraz kulturowy regionu (w odniesieniu do terenu dawnego województwa wrocławskiego)

W 1996 r. zespół - Olga Krut-Horonziak, Ewa Szule i Jakub Zemła wykonał w ramach V Programu Rządowego - Ogólnokrajowego Programu Ministerstwa Kultury i Sztuki pn. „Ochrona i konserwacja zabytkowego krajobrazu kulturowego” opracowanie regionalne „Ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego województwa wrocławskiego”. Opracowanie wykonano w oparciu o metodologię prof. dr hab. J. Bogdanowskiego, która została opublikowana jako „Projekt standardowego opracowania problematyki ochrony wartości krajobrazu kulturowego i środowiska w studium do planu i w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego”.

Jako podstawę metodologiczną opracowania przyjęto określony w ustawie o ochronie dóbr kultury przedmiot ochrony: „Krajobraz kulturowy w formie ustanowionych stref ochrony konserwatorskiej, rezerwatów i parków kulturowych”. Założeniem programu jest opracowanie materiałów warunkujących politykę przestrzennego zagospodarowania kraju z wysunięciem priorytetów ochrony dziedzictwa kulturowego w planie krajowym, uzyskanie uwarunkowań kulturowych do planu regionalnego i określenia polityki przestrzennej województwa w zakresie ochrony zabytków, krajobrazów kulturowych (stref

rony konserwatorskiej, rezerwatów i parków kulturowych) i wartości niematerialnych oraz określenia wytycznych (z planu regionalnego) do opracowania studium uwarunkowań i planów zagospodarowania przestrzennego.

W wyniku przeprowadzonych analiz geograficznych, przyrodniczych, historycznych i konserwatorskich miasto Izbica Kujawska znalazło się w obrębie proponowanej strefy ochrony konserwatorskiej.

Zespół urbanistyczny miasto Izbica Kujawska

Zespół urbanistyczny o zabudowie przyulicznej jednokondygnacyjnej (pojedyncze budynki piętrowe) z wielostopniowymi przedprożami o wysokich dachach. Kilka wartościowych budynków murowanych. Zachowane dawne zabytki techniki - młyn, zespół folwarczny, dworzec kolejki wąskotorowej, zespół dawnej Spółdzielni Rolniczej "Rolnik". Cały zespół w większości z XIX i z 1.20-tych XX w., w dużej części przebudowany z utratą cech stylowych.

W układzie historycznym dawnego miasta czytelne jest jego dawne rozplanowanie o cechach indywidualnych reprezentatywnych dla okresu powstania przy jednoczesnym dostosowaniu do lokalnych warunków przyrodniczo - topograficznych i komunikacyjnych. Zachowane są budynki o wartościach kulturowo - przestrzennych i tradycyjnych, założenie kościelne, założenie dworsko - parkowe, obiekty użyteczności publicznej i obiekty techniki. Utrzymana skala wysokościowa zabudowy miasta.

Ochrona zespołu urbanistycznego Izbicy Kujawskiej

Zespół urbanistyczny miasta Izbica Kujawska wymaga szczególnej ochrony. Dotyczy to historycznych podziałów własnościowych, ciągów komunikacyjnych, linii zabudowy, gabarytów budynków. Konieczne jest utrzymanie historycznej skali wysokościowej zabudowy miasta, jego dotychczasowych dominant przestrzennych - kościoła rzymskokatolickiego i kościoła ewangelicko - augsburskiego. Wprowadzane w ten obszar nowe formy zainwestowania winny dopuszczać wyłącznie funkcje ukształtowane historycznie, tj.: mieszkalnictwo, handel, drobne usługi.

2.3.2.1.2. Zespoły obiektów architektonicznych stanowiące elementy rozplanowania przestrzennego o wartościach kulturowych, które kształtują historyczną tożsamość wsi

1. Założenia dworsko-parkowe

(poniższa numeracja jest kontynuacją numeracji przedstawionych stanowisk archeologicznych i znajduje odniesienie w opracowaniu diagnostycznym składającym się z tekstu pt.: „Środowisko kulturowe - uwarunkowania dla ochrony dóbr kultury na obszarze gminy i miasta IZBICA KUJAWSKA” i z załączonej mapy w skali 1:10.000 wniesione na mapę STUDIUM).

Na terenie gminy Izbica Kujawska znajduje się 8 założeń dworsko - parkowych i folwarcznych zachowanych w bardzo różnym stanie, często złym lub niezadowolającym.

CHOTEL

78. zespół folwarczny z k. XIX w.

- dwór mur. z k. XIXw.
- zabudowania gospodarcze mur. z k. XIX i pocz. XX w.
- ogrodzenie mur. z k. XIX w.
- starodrzew

Zespół dworski w Chotelu z dworem i obszernym folwarkiem nadal pełni funkcje gospodarcze. Dwór zamieszkały. Konieczne prace remontowe wszystkich zabudowań. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

DUŁUGIE

321. zespół folwarczny z pocz. z XX w.

- zabudowania gospodarcze
- budynek mieszkalny

Zespół folwarczny w Duługiem – budynek mieszkalny i zabudowania gospodarcze wyłączone z użytkowania, widoczna postępująca dekapitalizacja obiektów. Konieczne pilne zagospodarowanie i podjęcie remontów zabezpieczających oraz modernizacji. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

IZBICA KUJAWSKA

322. zespół dworsko – parkowy z 2 poł. XVIII w. przekształc. po 1945 r.

- dwór z 2 poł. XIX w.
- park z 2 poł. XVIII w.
- d. rządcówka
- budynki gospodarcze
- budowla romantyczna w parku
- kapliczka kolumnowa z figurą Matki Boskiej w parku

Zespół dworsko – parkowy w Izbicy Kujawskiej – podzielony pomiędzy trzech użytkowników: Gminę – Miasto Izbica Kujawska (część parku), Caritas – Zrzeszenie Katolików (dwór z częścią parku) oraz Hodowlę Zwierząt Zarodowych Sp. z o.o. (dawny folwark). Dwór użytkowany, przebudowany w wyniku kolejnych remontów. Park o znacznie zredukowanym starodrzewie i układzie kompozycyjnym zniekształconym w wyniku wprowadzonych podziałów własnościowych, jak również z powodu braku właściwej pielęgnacji. Zalecane podjęcie wspólnych działań rewaloryzacyjnych parku przez Zarząd Miasta i Gminy Izbica Kujawska oraz przedstawicieli Caritas – Zrzeszenie Katolików – Dom Społeczny w Izbicy Kujawskiej w celu dostosowania parku do potrzeb rekreacyjnych mieszkańców miasta i rehabilitacyjnych pensjonariuszy Domu Społecznego. Zabudowania folwarczne utrzymane w dobrym stanie, zagospodarowania wymaga jedynie budynek dawnej rządcówki. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

MCHÓWEK

323. zespół dworsko – parkowy z k. XIX w.

- wpisany do rejestru zabytków dn. 20.12.1995 r. pod nr 372/A

- dwór mur. z k. XIX w.
- park z k. XIX w.
- d. wozownia ze stajnią
- d. budynek mieszcz. ogrodnika
- budynek gosp.

Zespół dworsko – parkowy w Mchówku – dwór pełni funkcje szkolne, park utrzymany w dawnych granicach z bogatym starodrzewem. Konieczne podjęcie działań rewaloryzacyjnych parku z uwzględnieniem funkcji szkolnych. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

SZCZKOWO

324. zespół dworsko - parkowy z 2 poł. XIX w.

- dwór mur. z 2 poł. XIX w.
- park z 2 poł. XIX w.

Zespół dworsko – parkowy w Szczkowie – dwór pełni funkcje szkolne, park utrzymany w dawnych granicach z bogatym starodrzewem. Konieczne podjęcie działań rewaloryzacyjnych parku z uwzględnieniem funkcji szkolnych. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

ŚMIELNIK

325. zespół folwarczny z k. XIX w.

- budynek mieszkalny mur.
- budynki gospodarcze mur.
- fragmenty ogrodzenia mur.

Zespół folwarczny w Śmielniku – nadal pełni funkcje gospodarcze, budynki utrzymane w dobrym stanie technicznym. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

ŚWISZEWY

326. zespół folwarczny z k. XIX w.

- budynek mieszk. mur.
- budynki gosp. mur.

Zespół folwarczny w Świszewach – nadal pełni funkcje gospodarcze, budynki utrzymane w dobrym stanie technicznym. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

WIETRZYCHOWICE

327. zespół dworski z poł. XIX w.

- dwór mur. z poł. XIX w.
- budynki gospodarcze mur.
- ogrodzenie mur.
- starodrzew

Zespół dworski w Wietrzychowicach - z dworem i obszernym folwarkiem nadal pełni funkcje gospodarcze. Dwór zamieszkały. Konieczne prace remontowe wszystkich zabudowań. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

2. Założenia kościelne

BŁENNA

328. założenie kościoła paraf. rzymskokatolickiego

- kościół paraf. p.w. św. Małgorzaty i Św. Michała
- wpisany do rejestru zabytków dn. 24.03.1998 pod nr 412/A
- plebania mur. z 1920 – 25 r.
- ogrodzenie mur. z 3 ćw.XIX w.
- starodrzew

IZBICA KUJAWSKA

329. założenie kościoła paraf. rzymskokatolickiego

- kościół paraf. p.w. Wniebowzięcia NMP
- wpisany do rejestru zabytków dn. 17.01.1953 r. pod nr 51/3/A
- plebania mur. z k. XIX w.
- dzwonnica mur. z 1900 r.
- ogrodzenie mur. z brama z ok. 1900 r.
- starodrzew

ZBICA KUJAWSKA

330. założenie kościoła ewangelicko – augsburskiego z ok. 1900 r.

- kościół mur. z k. XIX w.

- wpisany do rejestru zabytków dn. 14.09.1992 r. pod nr 292/A

- ogrodzenie mur. – stal. z k. XIXw.

IZBICA KUJAWSKA

331. założenie bożnicy żydowskiej

- wpisany do rejestru zabytków dn. 05.10.1995 r. pod nr 370/A

- bożnica mur. z ok. poł. XIX w.

- ogrodzenie mur. – stal z ok. poł. XIX w.

MODZEROWO

332. założenie kościoła paraf. rzymskokatolickiego p.w. Św. Stanisława

- kościół drewn. z 1796 r. remont. 1902 i 1970-75 r.

- wpisany do rejestru zabytków dn. 25.09.1930 r. pod nr 56/A

- dzwonnica drewn. z 1 ćw. XIX w.

- ogrodzenie mur. z ok. 1900 r.

- plebania mur. z k. XIX w.

- budynki gosp. mur.

- starodrzew

PUSTYNIA

333. zespół kaplicy p.w. Św. Floriana

- kaplica drewn. p.w. Św. Floriana z 1639 r. rozbud. i remont. 1864, 1955 i 1972 r.

- wpisana do rejestru zabytków dn. 29.07.1969 r. pod nr 60/237/A

- cmentarz przykościelny rzymskokatolicki z k. XVIIIw. (nieczynny)

- zabytkowe nagrobki z 1 poł. XIXw.

- starodrzew

Istniejące na terenie gminy ww. założenia kościelne rzymskokatolickie - w Błennej, Izbicy Kujawskiej, Modzerowie i Pustyni nadal pełnią swoje funkcje. Ich stan utrzymania określa się jako dobry.

Negatywnie ocenia się założenie kościoła ewangelickiego w Izbicy Kujawskiej – kościół będący od kilku lat w prywatnym posiadaniu jest nie zagospodarowany i podlega postępującej dewastacji. W takiej samej sytuacji znajduje się bożnica żydowska w Izbicy Kujawskiej. Konieczne podjęcie prac zabezpieczających i remontowych kościoła ewangelickiego i bożnicy w Izbicy Kujawskiej z wprowadzeniem właściwej funkcji użytkowej. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

3. Cmentarze

BLENNA

334. cmentarz rzymskokatolicki z k. XIX w.

- historyczne nagrobki

- starodrzew

BICA KUJAWSKA

335. cmentarz rzymskokatolicki z k. XIX w.

- historyczne nagrobki
- brama mur.
- starodrzew

IZBICA KUJAWSKA

336. cmentarz ewangelicko - augsburgski z ok. 1900 r.

- historyczne nagrobki
- brama mur.
- starodrzew
- brama mur. – stal. z pocz. XX w.
- starodrzew

MIECZYŚLAWOWO

337. cmentarz ewangelicko - augsburgski z 2 poł. XIX w.

- brak śladów dawnego układu przestrzennego

MODZEROWO

338. cmentarz rzymskokatolicki z k. XIX w.

- historyczne nagrobki
- starodrzew

PASIEKA

339. cmentarz ewangelicko - augsburgski z 2 poł. XIX w.

- historyczne nagrobki

TYMIENÍ

340. cmentarz ewangelicko - augsburgski z 2 poł. XIX w.

- brak śladów dawnego układu przestrzennego

Wyżej wymienione występujące na terenie gminy siedem cmentarzy to: 3 rzymskokatolickie i 4 ewangelicko - augsburgskie:

- **zachowane cmentarze parafialne rzymskokatolickie** w Błennej, Izbicy Kujawskiej i Modzerowie nadal pełnią swoje funkcje. W ich obrębie zachowane są historyczne nagrobki. Układy kompozycyjne zachowują historyczne rozplanowanie. Szczególną wartość przedstawia cmentarz przykościelny w Pustyni, nieczynny, z zachowanymi wartościowymi historycznymi nagrobkami. Historyczne nagrobki wymagają prac konserwatorskich zabezpieczających, drzewostan właściwej pielęgnacji. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.
- **zachowane cmentarze ewangelicko - augsburgskie** w Izbicy Kujawskiej, Mieczysławowie, Pasiece i Tymieniu znajdują się w stanie zdewastowanym, czasami tylko ze szczątkowo zachowanymi fragmentami nagrobków, o funkcji miejsca stanowi często wyłącznie pamięć miejscowej ludności. Cmentarze ewangelicko-augsburgskie winny być uporządkowane i oznakowane z określeniem dawnej funkcji i datowania. Koncepcję zagospodarowania i oznakowania należy uzgodnić z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

Budownictwo murowane

IZBICA KUJAWSKA

341. dom mur. z 2 ćw. XIX w. – ul. Garbarska 22

342. dom mur. z ok. 1900 r. – ul. Narutowicza 15

343. dom mur. z ok. 1900 r. – ul. Szkolna 2

344. dom mur. z ok. 1925 r. – ul. Szkolna 5

345. dom mur. XIX/XX w., – ul. Toruńska 1

Na terenie gminy nie występuje zabytkowe budownictwo murowane.

Nieliczne przykłady budownictwa murowanego zachowane są postaci zróżnicowanej funkcjonalnie zabudowy w Izbicy Kujawskiej. Stan techniczny ogólnie dobry, chociaż przeprowadzone dotychczas remonty w dużym stopniu pozbawiły budynki ich dawnego detalu architektonicznego. Podejmowane remonty winny być ukierunkowane na przywrócenie dawnej formy architektonicznej elewacji i dachów w oparciu o wytyczne i uzgodnienia Konserwatora Zabytków we Włocławku.

5. Obiekty techniki

GROCHOWISKA

346. budynek suszarni mur. z 1 poł. XX w.

IZBICA KUJAWSKA

347. młyn mur. 3 kond. z pocz. XX w.

348. dworzec kolejki wąskotorowej z ok. 1915 r.

349. zespół budynków magazynowych d. Spółdzielni Rolniczej "Rolnik" z ok. 1920 r.

ŚWISZEWY

350. młyn mur. z 1 poł. XX w.

351. linia kolejki wąskotorowej

Wszystkie wymienione powyżej obiekty techniki tj. młyny w Izbicy Kujawskiej i Świszewach, zespół budynków magazynowych dawnej Spółdzielni "Rolnik" w Izbicy Kujawskiej, budynek suszarni w Grochowiskach oraz budynek dworca kolejki wąskotorowej w Izbicy Kujawskiej są użytkowane i znajdują się w dobrym stanie technicznym. Należy dążyć do utrzymania historycznej funkcji obiektów. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

6. Obiekty użyteczności publicznej

IZBICA KUJAWSKA

352. budynek kina mur. z 1919 r. – Pl. Piłsudskiego

353. szkoła mur. z 1 poł. XX w.

MIECZYŚLAWOWO

354. szkoła mur. z pocz. XX w. – dawniej pastorówka

SKARBANOWO

355. szkoła mur. z 1 poł. XX w.

Wymienione szkoły w Izbicy Kujawskiej i Skarbanowie nadal pełnią swoje pierwotne funkcje. Wyjątek stanowi szkoła w Mieczysławowie, ulokowana w budynku dawnej pastorkówki. Wszystkie obiekty w dobrym stanie technicznym. Wszelkie działania programowe, projektowe i realizacyjne należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków we Włocławku.

7. Kapliczki i pomniki pamięci narodowej

BLENNA

356. kapliczka mur. z k. XIXw.

IZBICA KUJAWSKA

357. kapliczka z figurą św. Floriana
kapliczka kolumnowa z figurą Matki Boskiej
pomnik pamięci poległych w II wojnie światowej

JÓZEFOWO

360. kapliczka mur. z pocz. XX w.

MCHÓWEK

361. kapliczka mur. z k. XIXw.

PASIEKA

362. kapliczka mur. z 1 poł. XX w.

SOKOŁOWO

363. kapliczka mur. z XIX/XX w.

ŚWISZEWY

364. kapliczka mur. z 1 poł. XX w.

WIETRZYCHOWICE

365. kapliczka mur. z 1 poł. XX w. z figurką Pana Jezusa

Występujące na terenie gminy kapliczki są dobrze utrzymane, chociaż część z nich jest zniekształcona współcześnie przeprowadzonymi pracami remontowymi (nowe tynki tzw. baranek, jaskrawa kolorystyka itp.). Jeden pomnik pamięci w Izbicy Kujawskiej w dobrym stanie utrzymania. Podejmowane prace remontowe kapliczek winny być ukierunkowane na utrzymanie ich pierwotnej formy architektonicznej.

8. Aleje i szpalery

NACZACHOWO

366. aleja lipowa uzupełniona robiniami akacjowymi

PUSTYNIA

367. aleja robiniowa

SKARBANOWO

368. szpaler robiniowy

Gmina Izbica Kujawska jest niezasobna w aleje i szpalery. Wymienione w niniejszym opracowaniu znajdują się w średnim stanie zdrowotnym, wymagającym specjalistycznych prac pielęgnacyjnych.

2.3.2.2. Strefy obserwacji archeologicznych „OW”

Archeologiczne relikty

Na obszarze gminy Izbica Kujawska zewidencjonowano 319 stanowisk archeologicznych, przy czym 5 stanowisk archeologicznych nie zostało pozytywnie zweryfikowanych podczas badań systemem „Archeologicznego Zdjęcia Polski”, a mianowicie : Kazimierowo-Zakręty - 87 (61); Sokołowo - 150 (146); Zagrodnica - 160 (157); Obalki - 162 (84); Śmiały - 246 (14). Z kwerendy archiwalnej 3 stanowiska archeologiczne zostały pozytywnie zweryfikowane : Pasięka - 91 (71), 92 (72); Świszewy - 159 (156).

Ww. stanowiska zostały wniesionej na planszy uwarunkowań studium.

(stanowiska archeologiczne szczegółowo wymieniono w części materiałów wejściowych jakim jest opracowanie pod nazwą „ŚRODOWISKO KULTUROWE – uwarunkowania do ochrony dóbr kultury na obszarze gminy i miasta IZBICA KUJAWSKA”)

2.3.3. Obiekty podlegające ochronie wpisane do rejestru zabytków

- 1) **Blenna** - kościół parafialny rzymskokatolicki
numer rejestru zabytków - 412/A z dn. 24.03.1998 r.
- 2) **Chociszewo** - cmentarzysko z epoki brązu-kultury łużyckiej
numer rejestru zabytków - 790/A z dn. 08.12.1969 r.
- 3) **Gaj** - grobowiec kultury pucharów lejkowatych
numer rejestru zabytków - 229/A z dn. 30.06.1987 r.
- 4) **Izbica Kujawska** - kościół parafialny rzymskokatolicki
numer rejestru zabytków - 51/3/A z dn. 17.01.1953 r.
- 5) **Izbica Kujawska** - kościół ewangelicko-augsburski
numer rejestru zabytków - 292/A z dn. 14.09.1992 r.
- 6) **Izbica Kujawska** - bożnica
numer rejestru zabytków - 370/A z dn. 05.10.1995 r.
- 7) **Mchówek** - zespół dworsko-parkowy
numer rejestru zabytków - 372/A z dn. 20.12.1995 r.
- 8) **Mchówek** - grodzisko - gród z VIII-IX wieku
numer rejestru zabytków - 267/A z dn. 30.12.1988 r.
- 9) **Modzerowo** - kościół parafialny rzymskokatolicki
numer rejestru zabytków - 56/77/A z dn. 17.02.1981 r.
- 10) **Modzerowo** - dwór na kopcu
numer rejestru zabytków - 310/A z dn. 16.06.1993 r.
- 11) **Pustynia** - kaplica p.w. św. Floriana
numer rejestru zabytków - 60/237/A z dn. 29.07.1969 r.
- 12) **Wietrzychowice** - cmentarzysko grobów megalitycznych kultury pucharów lejkowatych - numer rejestru zabytków - 182/103/A z dn. 01.06.1968 r.

Rejestr zabytków d. woj. włocławskiego opublikowany został w Dzienniku Urzędowym Województwa Włocławskiego z 31.12.1998 r. /Nr 25, poz. 263/.

2.3.4. Obiekty planowane do wpisu do rejestru zabytków:

1. Blenna – cmentarz rzymskokatolicki
2. Izbica Kujawska – zespół dworsko – parkowy
3. Izbica Kujawska - cmentarz rzymskokatolicki
4. Izbica kujawska – szkoła mur. z 1 poł. XX w.
5. Izbica Kujawska – kapliczka z figurą Św. Floriana
6. Modzerowo - cmentarz rzymskokatolicki
7. Skarbanowo - szkoła mur. z 1 poł. XX w.
8. Szczkowo - zespół dworsko – parkowy

2.3.5. Obiekty o wartościach kulturowych

1. Chotel – zespół dworski
2. Długie – zespół folwarczny
3. Śmielnik – zespół folwarczny
4. Świszewy – zespół folwarczny
5. Wietrzychowice – zespół dworski
6. Izbica Kujawska – cmentarz ewangelicko – augsburski
7. Mieczysławowo - cmentarz ewangelicko – augsburski
8. Pasięka - cmentarz ewangelicko – augsburski
9. Tymień - cmentarz ewangelicko – augsburski
10. Izbica Kujawska – dom ul. Garbarska 22
11. Izbica Kujawska – dom ul. Narutowicza 15
12. Izbica Kujawska – dom ul. Szkolna 2
13. Izbica Kujawska – dom ul. Szkolna 5
14. Izbica Kujawska – dom ul. Żwirki Wigury 4
15. Grochowiska – budynek suszarni
16. Izbica Kujawska – młyn
17. Izbica Kujawska – dworzec kolejki wąskotorowej i linia kolejki
18. Izbica Kujawska – zespół budynków magazynowych - d. Sp. “Rolnik”
19. Świszewy – młyn
20. Izbica Kujawska – budynek kina
21. Mieczysławowo – budynek szkoły – d. pastorówka
22. Blenna – kapliczka mur.
23. Izbica Kujawska – kapliczka z figurą Matki Boskiej
24. Izbica Kujawska – pomnik poległych podczas II wojny światowej
25. Józefowo – kapliczka mur.
26. Mchówek - kapliczka mur.
27. Pasięka - kapliczka mur.
28. Sokołowo - kapliczka mur.
29. Świszewy - kapliczka mur.
30. Wietrzychowice - kapliczka mur.
31. Naczachowo – aleja lipowa uzupełniona robiniami
32. Pustynia – aleja robiniowa
33. Skarbanowo – szpaler robiniowy